

**ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»**

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. ректора М.Н. Курко
2016 р.

ПРОГРАМА
ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ АБИТУРІЄНТІВ
до освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст/магістр
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Схвалено на засіданні кафедри
фінансів і кредиту
протокол № 9 від 12 січня 2016 р.
Завідувач кафедри В.Б.Захожай

Київ - 2016

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою вступного випробування є комплексна перевірка знань вступників, які вони отримали в результаті вивчення циклу дисциплін, передбачених освітньо-професійною програмою та навчальними планами підготовки бакалаврів/спеціалістів відповідного напрямку. Вступник повинен продемонструвати фундаментальні та професійно-орієнтовані уміння та знання щодо узагальненого об'єкта праці і здатність вирішувати типові професійні завдання, передбачені для відповідного рівня.

Вступне фахове випробування базується на вимогах до знань та вмінь випускників освітньо-кваліфікаційних рівнів бакалавр/спеціаліст відповідного напрямку і включає зміст нормативних навчальних дисциплін професійної підготовки:

1. Фінанси підприємств
2. Фінансовий ринок
3. Податкова система
4. Бюджетна система
5. Страхування

Програмний матеріал

Тема 1. Основи фінансової діяльності суб'єктів господарювання

1. Фінансова діяльність як засіб реалізації стратегічних цілей суб'єкта господарювання на ринку та управління фінансовою діяльністю
2. Фінансова політика підприємства та її складові.
3. Ефективність фінансової діяльності в забезпеченні конкурентоздатності суб'єкта господарювання.
4. Фінансова діяльність на різних стадіях розвитку підприємства.

Література [2-9,12-14,16-18,21-32]

Тема 2. Особливості фінансування підприємств різної форми власності

1. Підприємство в сфері цивільно-правових і фінансово-правових відносин.
2. Вплив організаційно-правової форми і галузевої приналежності на фінансову діяльність підприємства.
3. Правова база фінансової діяльності в Україні.

Література [2-9,12-14,16-18,21-32]

Тема 3. Формування власного капіталу підприємств

1. Зовнішні і внутрішні фінансові відносини суб'єкта господарювання і відповідні ним грошові потоки.
2. Елементи фінансових ресурсів - пасив балансу.
3. Розподіл фінансових ресурсів - актив балансу.
4. Правова основа створення статутного фонду суб'єктами господарювання в Україні.

Література [2-9,12-14,16-18,21-32]

Тема 4. Самофінансування підприємств

1. Методи планування виручки від реалізації продукції.
2. Методи планування прибутку підприємства.
3. Методи розрахунку амортизаційних відрахувань.

Література [2-9,12-14,16-18,21-32]

Тема 5. Позиковий капітал підприємства

1. Зміст позикової політики підприємства.
2. Вибір кредитної установи по критерію умов кредитування.
3. Лізинг (фінансова оренда) та його відмінність від банківського кредитування.
4. Оцінка кредитоспроможності позичальника.

Література [2-9,12-14,16-18,21-32]

Тема 6. Фінансова та інвестиційна діяльність підприємств

1. Склад портфельних інвестицій підприємства
2. Елементи грошового потоку підприємства за видами діяльності
3. Визначення первісної та поточної вартості фінансових активів у фінансовій звітності.
4. Джерела та напрямки фінансування необоротних активів.
5. Джерела та напрямки фінансування оборотних активів.

Література [2-9,12-14,16-18,21-32]

Тема 7. Бюджетування на підприємстві

1. Фінансовий поточний план “План доходів та витрат”, структура та методи складання.
2. Планування грошового потоку за елементами.
3. Фінансовий блок бізнес плану: фінансовий план, графік повернення кредитів, економічна ефективність проекту.
4. Контрольно-аналітична робота як інформаційна основа фінансової діяльності. аналіз матриць фінансової стратегії підприємства.

Література [2-9,12-14,16-18,21-32]

Тема 8. Джерела інформації для фінансового аналізу

1. Фінансова звітність як інформаційна база для фінансового аналізу. Бухгалтерський баланс і Звіт про фінансові результати як основні джерела оцінки фінансового стану підприємства.
2. Складання агрегованого балансу-нетто для різних цілей фінансового аналізу.
3. Звіт про рух грошових коштів. Звіт про власний капітал.
4. Статистична звітність. Дані управлінського (внутрішньо-господарського) обліку.

Література [2-9,12-14,16-18,21-32]

Тема 9. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства

1. Значення та завдання, об'єкти, джерела інформації та основні етапи аналізу фінансових результатів роботи підприємства.
2. Аналіз структури операційних витрат за економічними елементами і аналіз собівартості за калькуляційними статтями витрат.
3. Види прибутку підприємства. Аналіз рівня і динаміки фінансових результатів за даними звітності. Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності і прибутку. Факторний аналіз прибутку в системі “директ-костинг”.
4. Аналіз формування чистого прибутку. Аналіз резервів збільшення прибутку. Оцінка втрачених можливостей збільшення прибутку та причини цього.
5. Внутрішні та зовнішні фактори, що впливають на розмір чистого прибутку.

Література [2-9,12-14,16-18,21-32]

Тема 10. Аналіз рентабельності

1. Показники рентабельності у фінансовому аналізі.
2. Розрахунок та аналіз показників рентабельності, що застосовуються для оцінки господарської діяльності підприємства.
3. Факторний аналіз показників рентабельності; методи визначення їх зростання.
4. Визначення «порогу рентабельності» (точки беззбитковості) і «запасу» фінансової міцності.

Література [2-9,12-14,16-18,21-32]

Тема 11. Аналіз складу і джерел утворення майна підприємства

1. Інформаційна база аналізу. Показники порівняльного аналітичного балансу і методика їх розрахунку.
2. Загальна оцінка фінансово-майнового стану підприємства. Аналіз якісних зрушень у майновому стані підприємства.
3. Основні аналітичні показники майнового стану підприємства (активна частина основних засобів, коефіцієнт їх зносу, вибуття тощо).
4. Аналіз джерел формування майна (коштів) підприємства.

Література [2-9,12-14,16-18,21-32]

Тема 12. Аналіз ліквідності та платоспроможності

1. Ліквідність та платоспроможність: суть цих понять. Кредитоспроможність підприємства.
2. Робочий капітал як міра ліквідності. Поточні активи та зобов'язання.
3. Аналіз дебіторської і кредиторської заборгованості за обсягом, структурою та строками їх виникнення.
4. Показники ліквідності: методи обчислення, оптимальні значення.
5. Відмінності між ліквідністю балансу та ліквідністю активів.
6. Складання агрегованого балансу для визначення ліквідності.

Література [2-9,12-14,16-18,21-32]

Тема 13. Теоретичні основи бюджету

1. Економічна сутність бюджету та функції бюджету.
2. Роль і місце бюджету у перерозподільних відносинах у суспільстві.
3. Поточний бюджет і бюджет розвитку.
4. Стан бюджету: рівновага доходів і видатків; бюджетний надлишок; бюджетний дефіцит.
5. Фактори, що визначають стан бюджету. Бюджетний вплив на забезпечення економічного та соціального розвитку країни.

Література [1]

Тема 14. Бюджетна система і бюджетний устрій

1. Адміністративно-територіальний поділ як основа побудови бюджетної системи України.
2. Поняття бюджетного устрою і бюджетної системи, їх співвідношення.
3. Основи бюджетного устрою.
4. Структура бюджетної системи України, її принципи.
5. Зведений бюджет, його призначення та види зведених бюджетів.
6. Бюджетна класифікація, її правове і організаційне значення.
7. Управління бюджетною системою.

Література [1]

Тема 15. Бюджетна політика

1. Бюджетна політика, її зміст і мета.
2. Порядок визначення основних напрямів бюджетної політики на наступний бюджетний період.
3. Бюджетна стратегія, бюджетна тактика.
4. Вплив зовнішніх і внутрішніх чинників на бюджетну політику держави.

Література [1]

Тема 16. Бюджетний процес і бюджетні процедури

1. Сутність бюджетного процесу, його стадії.
2. Учасники бюджетного процесу та їх повноваження.
3. Бюджетний період.
4. Порядок складання проекту бюджету.
5. Організація виконання Державного бюджету.
6. Складання, розгляд, затвердження, виконання місцевих бюджетів.

Література [1]

Тема 17. Податкова система України та принципи її організації

1. Поняття податкової системи. Еволюція податкових систем.
2. Поняття податків. Функції податків. Фіскальна функція податків. Регулююча функція податків. Стимулююча функція податків.
3. Класичні принципи оподаткування. Загальноприйняті принципи оподаткування.

Література [11,15,19,20]

Тема 18. Сутність, види, функції та елементи податків

1. Класифікація податків.
2. Прямі та непрямі податки.
3. Державні та місцеві податки.
4. Загальнодержавні та місцеві податки в Україні.
5. Елементи податку: суб'єкт, об'єкт, джерело, одиниця оподаткування, податкова ставка, податкова квота, податкові пільги.

6. Види податкових ставок. Пропорційні, прогресивні, регресивні ставки.

Література [11,15,19,20]

Тема 19. Податкові правовідносини

1. Податкове право.
2. Склад податкового Законодавства в Україні.
3. Юридичні та фізичні особи та особливості їх оподаткування.
4. Права та обов'язки платників податків та їх представників.
5. Права та обов'язки податкових органів.
6. Порядок змін податкового законодавства.

Література [11,15,19,20]

Тема 20. Характеристика основних видів податків

1. Непрямі податки, їх склад та характеристика.
2. Сутність податку на додану вартість.
3. Сутність акцизного податку.
4. Податок на прибуток підприємств в податковій системі України: сутність і значення.
5. Податок на доходи фізичних осіб та його податкові елементи.

Література [11,15,19,20]

Тема 21. Обов'язкові платежі неподаткового характеру

1. Реформування обов'язкових зборів та платежів на державне пенсійне та соціальне страхування в Україні.
2. Єдиний соціальний збір: платники, об'єкти обкладання та бази розрахунку.
3. Ставки єдиного соціального збору.
4. Порядок розрахунку та сплати сум збору неподаткового характеру
5. Змістове навантаження соціального збору та розподіл між фондами.

Література [11,15,19,20]

Структура тестового завдання

Вступне випробування проводиться письмово у вигляді тесту закритого типу. Тестове вступне випробування складається з 10 завдань, кожне з яких оцінюється в 20 балів за правильну відповідь. Таким чином, за правильні відповіді на всі питання абітурієнт може отримати максимальну кількість - 200 балів. Час виконання завдань – 30 хвилин.

Критерії оцінювання тестових завдань

Критерії оцінювання тестових вступних випробувань абітурієнтів старших курсів в 200 бальній шкалі.

Максимальна можлива сума набраних балів становить 200.

Мінімальна кількість балів для участі в конкурсному відборі становить 100 балів.

Нормативи оцінювання

Кількість вірних відповідей	Оцінка (кількість балів)
1-4	До 100
5	100
6	120
7	140
8	160
9	180
10	200

Приклад тестового завдання

1. Назвіть об'єкт оподаткування ПДВ.

- а) собівартість випущеної продукції;
- б) вартість продукції в оптових цінах відвантаженої покупцям;
- в) операції з постачання товарів (робіт та послуг) на митній території України та експортно-імпортні операції;
- г) відпускна ціна відвантаженої продукції, включаючи акцизний збір і ПДВ;
- д) прибуток від реалізації продукції.

2. Грошовий потік від інвестиційної діяльності це:

- а) надходження від продажу продукції;
- б) отримання позики в грошовій формі;
- в) оплата за придбані довгострокові облігації;
- г) жоден з наведених.

3. Господарсько-правові відносини поширюються на:

- а) усіх фізичних осіб без винятку;
- б) на фізичних осіб, що зареєстровані як підприємці.

4. На вибір варіанту кредитно-товарної політики підприємства не впливають такі фактори (перелічити з приведених варіантів):

- а) фінансове становище виробника;
- б) технічний рівень виробництва;
- в) галузеві особливості;
- г) специфіка виробленої продукції;
- д) конкуренція в галузі;
- е) далекість покупця.

5. Тимчасово вільні грошові кошти і резерв готівки підприємство розміщає на фінансовому ринку шляхом купівлі цінних паперів:

- а) фінансових активів грошового ринку;
- б) акцій і облігацій промислових корпорацій;
- в) довгострокових державних цінних паперів;
- г) високоліквідних короткострокових облігацій фінансових компаній.

6. Назвіть елементи, що формують вартість факторингу:

- а) комісія фактора за всю суму пред'явленої до покупки дебіторської заборгованості;
- б) комісія фактора за суму, фактично видану виробникові;
- в) відсотки банку на видану виробникові суму.

7. Фінансування збільшення основних фондів фінансовим лізингом змінює структуру капіталу підприємства ?:

- а) так;
- б) ні.

...

Список рекомендованої літератури

1. Бюджетний менеджмент: Навчальний посібник /Благуно І.Н., Воронкова Р.М., Бучок М.Л./ - К. , 2013 -340 с.
2. Азаренкова Г.М., Журавель Т.М., Михайленко Р.М. Фінанси підприємств: навч. посіб. - 3-тє вид. ,випр. і доп. - К.: Знання-Прес, 2009. - 299 с.
3. Базецька Г. І. Фінанси підприємства: планування та управління у виробничій сфері: навч. посіб. / Г. І. Базецька, Л. Г. Суботовська, Ю. В. Ткаченко; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2012. – 292 с.
4. Бердар М. М. Фінанси підприємств: навч. посіб./ [Бердар М. М.]. - К.: ЦУЛ, 2010. - 352 с.
5. Бердар М.М. Фінанси підприємств: навчальний посібник /М.М. Бердар.- [2-е вид., перероб. і доп].-К.:Видавець Паливода А.В.,2012.-464с.
6. Білик М. Д., Бабяк Н. Д., Соколова О. Б. Фінанси підприємств: практикум. - К.: ЦУЛ, 2008. - 196 с.
7. Гриб С.В. Фінанси підприємств в таблицях, схемах та тестах: навчальний посібник /С.В. Гриб, І.О. Болкунов.-[2-е вид., перероб. та доп].- Львів:Магнолія 2006,2013.-330с.
8. Деєва Н. М., Фінансовий аналіз: Навч. посіб./ М.Деєва Н., І.Дедіков О.– К.:ЦНЛ, 2007.
9. Економіка та фінанси підприємств : підручник / І. М. Петрович, Л.М. Прокопишин-Рашкевич. – Львів, 2014. – 408 с.
10. Еш С.М. Фінансовий ринок : навч. посібник / С. М. Еш. – К. : ЦУЛ, 2011. – 528 с.
11. Захожай В.Б., Литвиненко Я.В. «Система оподаткування та податкова політика».- К.:Професіонал, 2006.– 468 с.
12. Измайлова К.В. Фінансовий аналіз.- Навч. посіб.- К.: МАУП, 2000.
13. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств: Навч. посібн.- 3-тє вид., перероб. і доп.- К.: Знання, 2002.
14. Любенко Н. М, Фінанси підприємств: навч. посіб./ Любенко Н. М., - К.: ЦУЛ, 2009. - 264 с.
15. Найденко О. Є. Податковий контроль : підручник / О. Є Найденко. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2012. – 386 с.
16. Непочатенко О. О., Мельничук Н. Ю. Фінанси підприємств: підруч. - К.: ЦУЛ, 2013. - 504 с.
17. Непочатенко О.О. Фінанси підприємств: підручник / О. О. Непочатенко. – К. : ЦУЛ, 2013. – 504 с.
18. Онисько С. М., Марич П. М. Фінанси підприємств: підручник. - 2-ге вид., випр. і доп. - Львів: Магнолія 2006, 2010. - 367 с.
19. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI
20. Податковий менеджмент: підруч./ [Уклад. Ярема Б. П., Маринець В. П., Савчук Н. В. та ін.]. - Л.: Магнолія, 2013. - 352 с.
21. Подольська В. О., Фінансовий аналіз: Навч. посіб./ О.Подольська В., В. Яріш О.– К.:ЦНЛ, 2007.
22. Слав'юк Р.А. Фінанси підприємств: підруч./ [Слав'юк Р. А.]. - К.: УБС НБУ: Знання, 2010. - 550 с.

23. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання. Навчальний посібник. – К.: КНЕУ, 2003.
24. Філімоненков О. С., Дема Д. І. Фінанси підприємств: підруч. - К.: Алерта, 2009. - 496 с.
25. Філімоненков О.С. Фінанси підприємств.- К.: МАУП, 2003.
26. Фінанси підприємств/ Ред. А.М. Поддєрьогін. - Підручник 7-ме вид., без змін. - К.: КНЕУ, 2008. - 552 с.
27. Фінанси підприємств: навч. посіб./ [Біла О. Г.]. - Л.: Магнолія 2006, 2009. - 383 с.
28. Фінансовий аналіз: Навч. посіб./Білик М.Д., Павловська О.В., Притуляк Н.М., Невмержицька Н.Ю.– К.:КНЕУ, 2005.
29. Фінансово-економічний аналіз: Підручник/ Буряк П.Ю., Римар М.В., Бець М.Т. та ін.- К.: Професіонал, 2004.
30. Шеремет А.Д. Фінансовий аналіз: Навч. посіб.- К.: Кондор, 2005.
31. Ярошевич Н. Б. Фінанси підприємств. Практикум: навч. посіб./ [Ярошевич Н. Б.]. - Л.: Львівська політехніка, 2009. - 305 с.
32. Ярошевич Н. Б. Фінанси підприємств: Навч. посіб. - К.: Знання, 2012. - 341 с.